

УДК 334
ББК 65.291.93

**АҚИДАҲОИ НАЗАРИЯВИИ
БОЗОРГИРӢ ВА
ПАРДОХТПАЗИРӢ ДАР
ТАҲЛИЛИ МОЛИЯВИИ
КОРХОНА**

Абдурахимов Абдугаффор Абдувоситович, н.и.и., доценти кафедраи баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудити МДТ “ДДХ ба номи акад. Б. Гафуров”; Мулоев Фирдавс Фарухович, магистранти баҳши 2, ихтисоси баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудити МДТ “ДДХ ба номи акад. Б. Гафуров” (Тоҷикистон, Хучанд)

**ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ
АСПЕКТЫ
ЛИКВИДНОСТИ И
ПЛАТЕЖЕСПОСОБНОСТИ
В ФИНАНСОВОМ
АНАЛИЗЕ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
ПРЕДПРИЯТИЯ**

Абдурахимов Абдугаффор Абдувоситович, к.э.н., доцент кафедры бухгалтерского учета и аудита ГОУ “ХГУ им. акад. Б. Гафурова”; Мулоев Фирдавс Фарухович, магистр 2 курса обучения, специальности “Бухгалтерский учет и аудит” ГОУ “ХГУ им. акад. Б. Гафурова” (Таджикистан, Худжанд)

**THEORETICAL ASPECTS OF
THE CONCEPTS ENTITLED
LIQUIDITY AND PAYABILITY
IN THE FINANCIAL
ANALYSIS BESET WITH AN
ENTERPRISE**

Abdurahimov Abdugaffor Abduvositovich, candidate of the sciences of economics, Associate Professor of the department of accounting and audit under the SEI “KhSU named after acad. B. Gafurov”; Muloev Firdaws Farukhovich, 2-year Master, on the speciality: accounting and audit under the SEI “KhSU named after acad. B. Gafurov” (Tajikistan, Khujand) E-MAIL: abduqafar58@mail.ru

Калидвожаҳо: бозоргирӣ, пардохтпазирӣ, пардохтпазирии қорӣ, дараҷаи бозоргирӣ, ҳолати молиявии ташиқлот, дороиҳо, ӯҳдадориҳо

Ақидаҳои назарии олимони дар бораи моҳияти мафҳумҳои «бозоргирӣ» ва «пардохтпазирӣ» мавриди таҳлил қарор гирифтаанд, зеро дар шароити рақобати баланди бозор арзёбии объективии вазъи молиявии субъектҳои хоҷагидорӣ мавқеи хоса пайдо мекунад. Таъкид шудааст, ки яке аз маҳакҳои асосии баҳодиҳии ҳолати молиявии корхона нишондиҳандаҳои бозоргирӣ ва пардохтпазирӣ мебошанд. Зикр гардидааст, ки бо вучуди зиёд будани асарҳои илмие, ки ба омӯхтани бозоргирӣ ва пардохтпазирӣ баҳшида шудаанд, фарқи байни ин ду нишондиҳандаи ба ҳам наздик ба таври эътимодбахш исбот карда нашудааст. Номуайяни дар идроки мафҳумҳои мазкур боиси истифодаи нодурусти усулҳои таҳлил ва ба миён омадани хулосаи галат оиди ҳолати молиявии субъекти таҳлилияванд мегардад. Дар иртибот бо мақсади ба миёнгузоштаи моҳият ва хусусиятҳои фарқкунандаи мафҳумҳои бозоргирӣ ва пардохтпазирӣ муайян карда шудаанд.

Ключевые слова: ликвидность, платежеспособность, текущая платежеспособность, степень ликвидности, финансовое состояние, активы, обязательства

Анализируются теоретические взгляды ученых о сути понятий «ликвидность» и

«платёжеспособность», так как в условиях высокой конкуренции на рынке особое место занимает объективная оценка финансового состояния субъектов хозяйствования. Выделено, что одними из ключевых критериев оценки финансового состояния являются коэффициенты ликвидности и платежеспособности. Отмечено, что, несмотря на большое количество публикаций по оценке ликвидности и платежеспособности, нет обоснованных доказательств различия между этими двумя тесно связанными показателями. Неопределенность в понимании изучаемых показателей приводит к неправильному использованию методов анализа и к искаженному мнению о финансовом положении анализируемого предприятия. В связи с поставленной целью выявляются сущность и отличительные свойства понятий «ликвидность» и «платежеспособность».

Keywords: liquidity, solvency, current solvency, degree of liquidity, financial plight, assets, liabilities.

The article dwells on theoretical views of scientists on the essence of the concepts referred as “liquidity” and “solvency”, since under the conditions of high competition in the market an objective assessment of the financial plight of business entities occupies a special place. It is underscored that one of the key criteria aimed at the assessment of financial plight is considered to be liquidity and solvency ratios. It is noted that despite the large considerable number of publications concerned with assessment of liquidity and solvency there is no reasonable evidence of a difference between these two closely related indicators. Uncertainty in the understanding of the studied indicators leads to an incorrect use of analysis methods and to a distorted opinion about the financial position of the analyzed enterprise. In reference to it, the author of the article reveals the essence and distinctive properties of the concepts entitled “liquidity” and “solvency”.

Дар шароити пардохтнопазирӣ оммавӣ ва нисбат ба ташкилотҳои сершумор татбиқи гардидани тартиботи муфлисшавӣ, арзёбии айнӣ (объективӣ) ва саҳеҳи ҳолати молиявӣ аҳамияти аввалиндараҷа пайдо менамояд. Ҳолати молиявиро метавон аз ду нуқтаи назар, дар дурнамои кӯтоҳмуддат ва дарозмуддат арзёбӣ кард. Дар ҳолати аввал нишондиҳандаҳои бозорگیری ва пардохтпазирӣ ташкилот, ки имконияти сари вақт ва ба ҳаҷми пурра баробар кардани ҳисобхоро аз рӯи ӯҳдадорихоии кӯтоҳмуддат ифода менамояд, ба сифати маҳаки асосии арзёбӣ зухур мекунад.

Баҳодиҳии бозорگیری ва пардохтпазирӣ ташкилот қисми муҳими таҳлили молиявӣ мебошад, ва ба муайян кардани имконияти сари вақт иҷро намудани ӯҳдадорихоии пардохтӣ таъмин будани ташкилот раван шудааст.

Бояд қайд намуд, ки дар сарчашмаҳои иқтисодӣ фарқи байни мафҳуми бозорگیری ва пардохтпазирӣ бо далелҳои эътимодбахш (мӯътамад) исбот карда нашудааст. Гузашта аз ин, дар баъзе сарчашмаҳо омезиш ё ин ки ивазшавии як мафҳум бо мафҳуми дигар ба назар мерасад. Умуман бозорگیری ташкилот ҳамчун имконияти дар ҳолати дилхоҳ пардохт намудани ӯҳдадорихоии ҷорӣ, пардохтпазирӣ бошад, ҳамчун имконияти сари вақт рӯйпуш намудани ӯҳдадорихоии пулии кӯтоҳмуддат ва дарозмуддати ташкилот, муайян карда шудааст [1, с. 28].

Номуайяний дар фаҳмиши мафҳумҳои бозорگیری ва пардохтпазирӣ эҳтимолияти хулосабарории нодурустро оид ба ҳолати молиявии объекти тадқиқшаванда баланд

менамояд. Сабаби омехта намудани мазмуни мафхумҳои мазкур, номгузориҳои нодурусти нишондиҳандаҳои молиявӣ, истифодаи нодурусти методҳои таҳлил, маънидоди ғалати натиҷаҳои ҳисобҳои аналитикӣ буда, дар натиҷа ақидаи нодуруст оид ба ҳолати молиявии субъекти мавриди таҳлил ба миён меояд. Дар ин мақола мо тасмим гирифтем ҳатталимкон донишҳои моҳияти мафхумҳои бозорگیری ва пардохтпазирӣ, фарқи байни онҳоро муайян кунем ва соҳаи истифодаашонро дар баҳодихии ҳолати молиявии субъектҳои иқтисодӣ муқаррар намоем.

Таҳлили сарчашмаҳои гуногун ва адабиёти илмӣ нишон медиҳад, ки ҳар як олим моҳияти мафхумҳои бозорگیری ва пардохтпазирӣ (ниг. ба ҷадвали 1 ва 2) ба таври худ маънидод менамояд. Дар маҷмӯъ ҳолати мазкур ҳангоми амалӣ намудани таҳлили молиявӣ иқтисодии фаъолияти субъекти хоҷагидорӣ, боиси пайдо шудани ду нуқтаи назари куллан аз ҳамдигар фарқкунанда дар бобати шарҳи мафхумҳои мазкур гаштааст.

Ба гурӯҳи олимоне, ки байни мафхумҳои бозорگیری ва пардохтпазирӣ аломати баробарӣ мегузоранд, И. Бланк, Ю. Бригхем, Е. Б. Герасимов, А. Гапенски, Е. С. Пласков, О. В. Ефимова, М. Вахрушина, В. А. Файдушенко ва дигарон дохил мешаванд. Чунончи, ба ақидаи И. Бланк, пардохтпазирӣ (бозорگیری) имконияти саривақт ҳисоббаробаркунии ташкилот бо воситаи дороиҳои гардони дараҷаи бозоргириашон баланд аз рӯи ӯҳдадориҳои ҷорӣ мебошад. Ю. Бригхем ва Л. Гапенски байни мафхумҳои бозорگیری ва пардохтпазирӣ фарқ нагузошта, бозоргириро ҳамчун имконияти сари вақт иҷро намудани пардохтҳо ба ҳаҷм ва дар мӯҳлати шартномавӣ муайян менамоянд.

Гурӯҳи дигари олимони бошанд, оид ба гуногун будани моҳияти мафхумҳои бозорگیری ва пардохтпазирӣ ибрази ақида менамоянд. Ба ин гурӯҳ олимони В. В. Ковалев, Г. Б. Поляк, А. Н. Гаврилова, А. А. Попов, А. А. Шеметев, Г. В. Савицкая, А. Д. Шеремет, В. Р. Банк, А. В. Тараскина, А. И. Дорошук ва дигарон дохил мешаванд. Онҳо ақида доранд, ки бозорگیری имконияти ӯҳдадориҳои ҷориро бо воситаи дороиҳои гардони мавҷуда (ба пул табдилдодани дороиҳои гардон) рӯпӯш намудани ташкилот аст. Пардохтпазирӣ бошад имконияти талаботи кредиторонро бо воситаҳои пулӣ ва муодилҳои он иҷро намудани ташкилот мебошад.

Барои таҳлил ва муқоисаи моҳияти фаҳмиши бозорگیری ва пардохтпазирӣ дар ҷадвалҳои 1 ва 2 ақидаи олимоне, ки дар ин бобат ҳиссаи назаррас гузоштаанд, оварда шудааст.

Ҷадвали 1. Ақидаи олимони оид ба мафҳуми бозорگیری

Муаллиф	Моҳияти мафҳуми бозорگیری
Файдушенко В.А. [11, с.52]	Бозорگیری қобилияти тавасути фуруш бидуни талафи арзиши ҷорӣ ба пул табдил додани намудҳои алоҳидаи моликият аст, ин таъриф ба хусусияти дорой дахл дорад.
Шеремет А.Д. [13, с. 132]	Бозорگیری – дараҷаи рӯйпӯшкунӣ ӯҳдадориҳои ташкилотро бо дороиҳои, ки мӯҳлати ба воситаҳои пулӣ табдилёбии онҳо бо мӯҳлати пардохти ӯҳдадориҳо рост меояд, нишон медиҳад.
Шеметев А.А. [12, с.184]	Бозорگیری – қобилияти ба воситаҳои пулӣ мубаддалгардии ҳар як дороиҳои алоҳидаро нишон медиҳад.
Ковалев В.В.	Бозоргирии ташкилот мавҷудияти воситаҳои гардон дар ҳаҷми

[6, с.304]	ба таври назариявӣ барои рӯйпӯш намудани ӯҳдадориҳои кӯтоҳмуддат, кифоя новобаста аз риоя нагаштани мӯҳлати пардохт, фаҳмида мешавад. Барзиёдии дороиҳо нисбат ба ӯҳдадориҳои кӯтоҳмуддати ташкилот, хусусияти асосии бозоргирии ташкилот, ҳисоб мешавад.
Орлова Е.В. [7, с. 23]	Бозоргири қобилияти базӯри ва боҳадди ақалли харочот дар бозор ба фуруш рафтани дороиҳои ташкилот аст. Айни замон бозоргирии ташкилот гуфта мавҷудияти воситаҳои гардонро дар ҳаҷми ба таври назариявӣ барои рӯйпӯш намудани ӯҳдадориҳои кӯтоҳмуддат кифоя мефаҳманд.
Беспалов М.В. [2, с. 22]	Бозоргири қобилияти бо истифода аз дороиҳои ҷорӣ иҷро намудани ӯҳдадориҳои кӯтоҳмуддати ташкилот ё ин ки бартариф намудани ӯҳдадориҳо бо воситаи захираҳои мавҷуда аст.

Сарчашма: *Аз тарафи муаллифони тартиб дода шудааст*

Таҳлили таърифҳои дар ҷадвал оварда собит месозад, ки оид ба фаҳмиши бозоргири ду нуқтаи назар мавҷуд аст. Яқум, ин мушобехсозӣ бо зудӣ ба фуруш рафтан, табдил ёфтани дороиҳои моддӣ ё молиявӣ ба пул ва, дуҷум, имконияти ӯҳдадориҳои худро рӯйпӯш намудани шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ мебошад, ки шарҳи мазкури мафҳуми бозоргири бо маълумоти “Фарҳанги молия ва бонқдорӣ” мутобиқат дорад [8, с. 284-285].

Ҷадвали 2. *Ақидаҳои олимони оид ба мафҳуми пардохтпазирӣ*^{1*}

Муаллиф	Мохияти мафҳуми пардохтпазирӣ
Файдушенко В.А. [11, с 121]	Пардохтпазирӣ – имконияти сари вақт ва ба ҳаҷми пурра рӯйпӯш намудани ӯҳдадориҳои ташкилотро аз ҳисоби дороиҳои гардон, ки мӯҳлати ба пул табдил ёфтани онҳо, бо мӯҳлати пардохти ӯҳдадориҳо рост меояд, инъикос менамояд.
Шеремет А.Д. [13, с.132]	Пардохтпазирӣ ташкилот нишондиҳандаи маълумотдиҳандае мебошад, ки дар он ҳолати молиявӣ аён мегардад. Таҳти пардохтпазирӣ имконияти ташкилот оид ба сари вақт иҷро гаштани талаботи пардохтии таъминкунандагон мутобиқи шартнома, баргардонидани қарз, амалӣ намудани пардохти меҳнати кормандон, ворид намудани пардохтҳо ба бучет ва фондҳои ғайрибучавӣ фаҳмида мешавад.
Шеметев А.А. [12, с.115]	Таҳти пардохтпазирӣ имконияти пардохт намудани ӯҳдадориҳои қарзгир дар назди кредиторон, мақомоти дахлдор (нозироти андоз, гумрук ва ғ.) ва шахсони сеюм, ки мутобиқи шартнома ё қонун, дорои ҳуқуқи дар мӯҳлат ва шартҳои муайян талаб намудани қисми воситаҳои пулӣ ва муодилҳои он мебошанд, фаҳмида мешавад.
Ковалев В.В. [6, с.305]	Пардохтпазирӣ маънии мавҷуд будани воситаҳои пулӣ ва муодилҳои пулии кофиро барои ҳисоббаробаркунӣ аз рӯи қарзҳои кредиторӣ, ки пардохти фавриро талаб менамояд, доранд.

^{1*}Дар баъзе сарчашмаҳо истилоҳи “қобилияти пардохт” низ истифода шудааст.

Савицкая Г.В. [9, с.577]	Пардохтпазирӣ – яке аз нишондиҳандаҳои ҳолати молиявии ташкилот мебошад, яъне имконияти сари вақт рӯйпуш намудани ӯҳдадорихои пардохтиро инъикос менамояд.
Вахрушина М.А., Пласкова Н.С. [3, с.72]	Дар намуди умум пардохтпазирӣ бо дараҷаи бозоргирии дороиҳои гардони ташкилот тавсиф гашта, оид баимкониятҳои молиявии он барои пурра ва ба мӯҳлати муқарраршуда пардохт намудани ӯҳдадорихои худ гувоҳӣ медиҳад.

Сарчашма: *Аз тарафи муаллифгон тартиб дода шудааст*

Аз маълумотҳои ҷамъшуда бармеояд, ки ҳамаи олимони пардохтпазирӣро ҳамчун имконияти сари вақт пардохт намудани ӯҳдадорихои ташкилот муайян менамоянд, аммо воситаи пардохт гуногун мебошад. Масалан, ба ақидаи Файдушенко В.А. талаботи кредиторон бо воситаи дороиҳои гардоне, ки мӯҳлати табилии онҳо ба пул бо мӯҳлати пардохти ӯҳдадорихо рост меояд, қонеъ карда мешавад. Ковалев В.В. бошад, ҳамчун воситаи пардохт, ҳангоми муайян намудани моҳияти пардохтпазирӣ, воситаҳои пулӣ ва муодилҳои онро номбар мекунад. Таҳлили сарчашмаҳои иқтисодӣ ва маъхазҳои илмӣ шаҳодат медиҳад, ки ду мафҳуми айнан аз рӯи моҳият ба ҳам монанд вучуд надорад (ба ғайр аз ҳолатҳои, ки мафҳум ҳамчун иқтибос оварда шудааст). Ба сухани дигар чӣ қадаре ки сарчашма бисёр бошад, таъриф ҳам ҳамон қадар зиёд мебошад. Бинобар ин, ба мақсади муайян намудани моҳияти мафҳумҳои бозоргирии ва пардохтпазирӣ дар ҷадвали 3 аломатҳои муҳим, монандӣ ва фарқи истилоҳҳои мазкур оварда шудааст.

Ҷадвали 3. Таносуби таърифҳои пардохтпазирӣ ва бозоргирии

Пардохтпазирӣи субъекти хоҷагидорӣ	Баробарии муқаррарот	Бозоргирии субъекти хоҷагидорӣ
Аломати 1 – таъриф қадом хусусияти объекти омӯхташавандаро тавсиф менамояд		
қобилияти эҳтимолий	=	қобилияти эҳтимолий
Аломати 2 – кӣ ӯҳдадорихоро пардохт менамояд		
субъекти муносибатҳои иқтисодӣ	=	субъекти муносибатҳои иқтисодӣ
Аломати 3 – қадом амалиёт муқарраротро баён менамояд		
ичро намудани ӯҳдадорихо	=	пардохт намудани ӯҳдадорихо
Аломати 4 – дар қадом ҳаҷм амалиёт иҷро мегардад		
дар ҳаҷми пурра	=	дар ҳаҷми пурра
Аломати 5 - бо қадом намуди дороиҳои пардохтӣ амалиёт иҷро мегардад		
дороиҳои молиявӣ	≠	воситаҳои гардони бозоргир
Аломати 6 – дар доираи қадом мӯҳлат амалиёт иҷро мегардад		
сари вақт пас аз муайян гаштани санаи пардохт	≠	аз муқаррарот хорич қарда шудааст
Аломати 7 – қадом намуди ӯҳдадорихоро субъект пардохт менамояд		
ӯҳдадорихо	≠	ӯҳдадорихои кӯтоҳмуддати давраи ҳисоботи ҷорӣ

Сарчашма: [4, с.128]

Ҳамин тариқ, мафҳумҳои бозорғирӣ ва пардохтпазирӣ имконияти эҳтимолии субъекти муносибатҳои иқтисодиро дар бобати дар ҳаҷми пурра пардохт намудани ўҳдадориҳо тавсия менамояд, ки ин монандии онҳо мебошад. Аз рӯи 4 аломати аввалаи дар ҷадвал овардашуда мафҳумҳо ба ҳам баробар мазмунанд. Ҳолати мазкур қисман мавҷуд набудани лузуми дар тадқиқоти молиявӣ аз ҳам ҷудо накардани мафҳумҳои зикршударо ифода менамояд. Фарқи мафҳуми бозорғирӣ ва пардохтпазирӣ бошад, дар қисми дороиҳо, ки ҳамчун воситаи пардохт баромад менамоянд, мўҳлати пардохти ўҳдадориҳо ва таркиби ўҳдадориҳо зохир мегардад.

Дар умум метавон ба ҳулосае омад, ки мафҳумҳои бозорғирӣ ва пардохтпазирӣ ба ҳам монанд мебошанд, аммо мафҳуми яқум нисбатан васеъ аст. Ба таври дигар гўем, бозорғирӣ усули нигоҳдории пардохтпазирӣ ташкилот мебошад. Ҳамзамон, агар ташкилот обрўюэътибори баланд дошта, доимо пардохтпазир бошад, дар ин маврид нигоҳ доштани бозорғирӣ осонтар мегардад.

Дар асоси гуфтаҳои боло метавон ҳулоса кард, ки бозорғирӣ ва пардохтпазирӣ ду мафҳуми аз ҳамдигар вобаста ва ҳамдигарро муайянкунанда буда, мазмуну мўҳтавои самаранокии фаъолияти корхонаро инъикос мекунад ва дар айни ҳол ду мафҳуми мазмунан фарқкунанда буда, бояд дар алоҳидагӣ баҳо дода шавад.

Пайнавишт:

1. Абдукаримов И.Т., Беспалов М.В. *Анализ финансового состояния и финансовых результатов предпринимательских структур: уч. пособие.* – М.: НИЦ «Инфра», 2018 – 214 с.
2. Беспалов М.В. *Анализ инвестиционной привлекательности предприятий розничной торговли по данным бухгалтерской (финансовой) отчетности // Все для бухгалтера.* – 2013. - №6. - С. 21- 26.
3. Вахрушина М.А., Пласкова Н.С. *Анализ финансовой отчетности: Учебник.* – М.: Вузовский учебник, 2009 – 367 с.
4. Дорожук А.И. *Формально – логические исследования дефиниций «платежеспособность» и «ликвидность» // Экономика, предпринимательство и право.* – 2016. Том 16. №2. – С. 111 – 134.
5. Ефимова О.В. *Финансовый анализ: современный инструментарий для принятия экономических решений: учебник. 3-е изд., испр. и доп.* – М.: Из-во “Омега-Л”, 2010 – 351 с.
6. Ковалев В.В. *Финансовый анализ: методы и процедуры.* – М.: Финансы и статистика, 2002. – 560 с.
7. Орлова Е.В. *Определяем ликвидность баланса // Финансовый вестник: финансы, налоги, страхование, бухгалтерский учет.* – 2008. - №7. – С. 22-31.
8. Пиров Т., Хонҷонов А., М. Султон. *Фарҳанги молия ва бонкдорӣ.* – Душанбе: ЭР – граф, 2008 – 572 с.
9. Савицкая Г.В. *Экономический анализ: учеб.* – 11-е изд., испр. и доп. – М.: Новое знание, 2005. – 651 с.
10. Файдушенко В.А. *Основы финансового менеджмента: учебное пособие.* – Хабаровск: Из-во Тихоокеан. гос.ун-та, 2012. -123 с.
11. Файдушенко В.А. *Финансовый анализ: теория и практика: учебное пособие.* – Хабаровск: Из-во Хабар. гос. тех. ун-та, 2013. - 190 с.

-
12. Шеметев А.А. Самоучитель по комплексному анализу и прогнозированию банкротства, а также по финансовому менеджменту-маркетингу. - Екатеринбург, 2010. - 841 с.
 13. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций: практическое пособие/А.Д. Шеремет, Е.В. Негашев. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: ИНФРА-М, 2012. - 208 с.

Reference Literature:

1. Abdulkarimov I.T., Bepalov M.V. *Analysis Beset with Financial Plight and Financial Results of Business Entities: manual.* - M.: Infra, 2018 - 214 pp.
2. Bepalov M.V. *Analysis Concerned with the Investment Attractiveness of Retail Enterprises according to the Accounting (Financial) Statements // Everything for an Accountant.* - 2013. - No. 6. - pp. 21-26.
3. Vakhrushina M.A., Plaskova N.S. *Financial Statement Analysis: manual.* - M.: Higher School Manual, 2009. - 367 pp.
4. Doroshchuk A.I. *Formal - Logical Studies of the Definitions of "Solvency" and "Liquidity" // Economics, Business and Law.* - 2016. Volume 16, No. 2. - pp. 111 - 134.
5. Yefimova O.V. *Financial Analysis: Modern Instruments for Making Economic Decisions: manual. The 3-rd edition, revised and enlarged.* - M.: Omega-L", - 2010. - 351 pp.
6. Kovalyov V.V. *Financial Analysis: Methods and Procedures.* - M.: Finances and Statistics, 2002. - 560 pp.
7. Orlova Ye.V. *We Determine Balance Liquidity // Financial Bulletin: Finances, Taxes, Insurance, Accounting.* - 2008. - No. 7. - pp. 22-31.
8. Pirov T., Honjohnov A., M. Sul-ton. *The Dictionary of Finance and Accounting.* - Dushanbe: ER-Graph, 2008. - 572 pp.
9. Savitskaya G.V. *Economic Analysis: manual. The 11-th edition, revised and enlarged.* - M.: New Knowledge, 2005. - 651 pp.
10. Faydushenko V.A. *Fundamentals of Financial Management: training manual.* - Khabarovsk: State University Publishing-House, 2012. - 123 pp.
11. Faydushenko V.A. *Financial Analysis: Theory and Practice: manual.* - Khabarovsk: Khabarovsk State University Publishing-House, 2013. - 190 pp.
12. Shemetev A.A. *A Self-Study Guide on Comprehensive Analysis and Forecasting of Bankruptcy, Financial Management and Marketing as well.* - Yekaterinburg, 2010. - 841 pp.
13. Sheremet A.D. *Methods of Financial Analysis Beset with Commercial Organizations Activities: Practical Guide / A.D. Sheremet, Ye.V. Negashev. The 2-nd edition, revised and enlarged.* - M.: INFRA-M, - 2012. - 208 pp.